

Position Paper Black Bear: Hoe kan betere financiering de transitie naar de Circulaire Economie versnellen

Gericht aan de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Rondetafelgesprek over Financiële aspecten van de Circulaire economie – 14 Juni 2017

Introductie Black Bear

Black Bear is een circulair economie bedrijf dat hoogwaardige grondstoffen uit versleten autobanden herwint. We richten ons hierbij op de stof carbon black, een essentiële grondstof voor banden, rubber, verf en inkt. Met ons bedrijf lossen we twee problemen op:

Allereerst verminderen we de berg afgedankte autobanden: zo'n 2 miljard per jaar. Die worden vaak verbrand met als gevolg veel CO₂-emissies, of ze belanden op een landfill. In Afrika zijn ze een bron van malariaproblemen omdat in de banden een laagje water blijft staan, waar muggen goed in gedijen. Doordat wij het carbon black uit oude banden halen, kan dat weer gebruikt worden voor de productie van nieuwe banden of van bijvoorbeeld verf of inkt.

Daarnaast levert het hergebruik van de carbon black een grote CO₂ besparing op. Nieuwe carbon black wordt geproduceerd uit aardolie, waarbij veel CO₂ vrijkomt. Iedere productielijn van 5.000 ton bespaart evenveel CO₂ als een miljoen bomen. Het herwonnen carbon black heeft dezelfde kwaliteit als het gangbare carbon black uit aardolie en bevat daarbij veel minder giftige stoffen zoals PAH's. Veel grote gebruikers van carbon black (e.g. Michelin, Goodyear, Vredestein, Akzo etc.) hebben ons carbon black met goed gevolg getest.

Ons initiatief is wereldwijd innovatief en leidend, onze kwaliteit carbon black is uniek in de wereld. We hebben samen met banden inzamelaar Kargro voor circa Euro 10m de eerste commerciële installatie gebouwd in Nederweert. Wereldwijd zijn er genoeg banden om meer dan 1500 installaties te bouwen. Black Bear is ook als case studie benoemd in het Rijksbreed programma Circulaire Economie (blz 39)¹. Het uitrollen van onze infrastructuur (installaties) is kapitaal intensief en financiering is essentieel om te groeien.

Kansen en uitdagingen voor Nederland

Een overgang naar een circulaire economie kan rond de 50% bijdrage leveren aan de COP21 CO₂ doelstellingen², duizenden nieuwe banen opleveren³, grondstoffen schaarste oplossen en een aantrekkelijk nieuw export product voor Nederland zijn. Hiervoor is een grote transitie nodig, niet onvergelijkbaar met de energie transitie. Het potentieel is groot, maar hiervoor is wel een grote (maatschappelijke) investering noodzakelijk. De huidige circulaire bedrijven bevinden zich nog in een zeer pril stadium en komen veel uitdagingen tegen. Onze ervaring als

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/09/14/bijlage-1-nederland-circulair-in-2050>

² <http://www.circle-economy.com/case/circular-economy-a-key-lever-in-bridging-the-emissions-gap-to-a-1-5-c-pathway/>

³ <http://mvonederland.nl/sites/default/files/media/EU-circular-economy-labour-potential.pdf>

ondernemers is dat deze problemen bij voldoende economisch rendement opgelost kunnen worden. De analogie met windmolens is treffend. Door gericht overheidsbeleid gekoppeld aan output subsidies (SDE) is de onrendabele start (de transitie) gefinancierd, is er schaal ontstaan en is de kostprijs van windenergie dramatisch gedaald. De vooruitzichten zijn dat binnen afzienbare tijd SDE zijn doel heeft bereikt en 'grid-parity' haalbaar is.

Wereldwijd is Nederland nu een van de voorlopers op het gebied van technologische innovatie in de circulaire economie. Deze voorsprong creëert veel werkgelegenheid in Nederland. Nu moet Nederland voorkomen dat wij net als eerder bij duurzame energie (zon en wind) onze kennisvoorsprong verspelen, waardoor al de technologische kennis en de banen in het buitenland belanden. Daarom moet de overheid nu direct een vergelijkbaar SDE beleid inzetten om ruimte te scheppen om de circulaire economie in Nederland als kenniscentrum en banenmotor uit te bouwen en te behouden.

Een vergelijkbaar initiatief is noodzakelijk voor de circulaire economie tijdens de transitiefase. Samenvattend: "Get the economics right and the rest will follow".

Voorstel voor concrete maatregelen

De voorgestelde maatregelen sluiten aan bij de eerder benoemde kansen en uitdagingen en zijn erop gericht om de transitie naar de circulaire economie mogelijk te maken door de onrendabele start te helpen financieren. De onrendabele start wordt bij de circulaire economie veroorzaakt door de leercurve van technologie ontwikkeling, het gebrek aan schaalgroottes en het feit dat de financiële voordelen van minder milieuvervuiling niet worden ingecalculeerd. Concreet stellen we het volgende voor:

1. Voeg de C van Circulair toe aan de bestaande SDE+ regeling.

Onze aanbeveling is om een circulaire SDE regeling te koppelen aan concrete CO₂ besparing. In de meeste gevallen is dit objectief te bepalen middels een LCA en direct gekoppeld aan de hoeveelheid geproduceerde circulaire materialen. Uit gesprekken met project ontwikkelaars en banken blijkt dat deze maatregel een grote impact zal hebben om grootschalige circulaire projecten te financieren.

2. Zet verwijderbijdrages nuttig in.

Voor veel producten (e.g. elektronica, banden etc.) is er een producenten verantwoordelijkheid en betalen consumenten een verwijderbijdrage. In de bandenbranche verdwijnt deze bijdrage naar de tussenhandel en wordt er vanuit deze bijdrage nauwelijks in innovatie (of in innovatieve projecten zoals Black Bear) geïnvesteerd. Door deze gelden beter te kanaliseren kunnen nieuwe innovatieve circulaire projecten (deels) mee gefinancierd worden.